



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE  
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,  
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SACRAMENTO|| POENITENTIAE.|| QVATVOR LIBRIS COM-||REHNSA.||

**Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>**

**Ingolstadii, [1599]**

**VD16 B 1607**

XII. Soluuntur argumenta Philippi Melanchthonis ex Locis communibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54092)

QVOD verò pertinet ad sanctos Patres, quorum vel unum sibi demonstrari cupit Lutherus, qui meminerit quadragenarum, & septenarum, id est, pœnitentiæ quadraginta dierum, aut septem annorum: nos pro vno Patre Concilia antiquissima Patrum plurimorum dabimus. IN Concilio Ancyrano celebrato ante Nicænum I. Concilium, id est, ante annos M. CC. LXX. can. 8. iniungitur septennis pœnitentia iis, qui coacti bis teruè, idolis sacrificauerant: & in eodem Concilio pro variis delictis, aliquando duorum, aliquando trium, aliquando etiam decem annorum pœnitentiæ indicuntur. IN Concilio Nicæno I. 318. Patrum, can. 11. indicitur pœnitentia annorū vndecim iis, qui præter necessitatem præuaricati sunt: & rursus can. 12. quibusdam aliis annorum tredecim pœnitentia imperatur. IN Concilio Elibertino, quod circa tempus Concilij Nicæni celebratum est, can. 5. mulieri, quæ ancillam verberando necavit, septem annorum iniungitur pœnitentia.

DENIQUE innumerabilia sunt eiusmodi testimonia, quæ tum in ipsis Conciliis, tum apud Iuonem, & Burchardum decretorum collectores legi possunt: ex quibus Lutheri impertitia, qui ne vnū quidem Patrem pro septenni pœnitentia proferri posse credidit, facillè cognosci potest.

## CAPVT XII.

### *Soluuntur argumenta Philippi Melanchthonis ex Locis communibus.*



AM VERO Philippus Melanchthon in Locis communibus tit. de Satisfactione, quædam alia argumenta congescit, quæ hoc loco solita breuitate soluemus.

PRIMUM, exemplo Gentilium conatur ostendere, Satisfactionē apud veteres Christianos nihil aliud fuisse, nisi publicam excommunicationem, & certa signa reatus, atq; etiam pœnas externas, quæ iniungebantur publicis peccatoribus exempli & disciplinæ causa: & profert exempla quædam de Phœnice apud Homerum, de Oreste, Peleo, Antilocho, A-  
drasto,

draſto, & ſimilibus, qui leguntur in hiftoriis, ſive potiùs in fabulis Græcorum.

RESPONDEO, exſtare veſtigia quædam Satisfactionis apud Ethnicos, libenter admittimus, id enim argumento eſt, naturale iudicium docere, poſt admiſſam culpã neceſſariam eſſe Satisfactionem: tamen nullo modo credibile eſt, Chriſtianos ab Ethnicis ſatisfaciendi ritum habuiſſe: cùm in vtroque Teſtamento tam multa, & tam perſpicua inueniantur præcepta, & exempla Satisfactionis. Cur enim, obſecro, primi illi Chriſtiani à Phœnice potiùs, aut Oreſte, Peleo, Antilocho, vel Adraſto, Satisfactionem didiciſſent, quàm à Iob, Dauide, Achabo, Manaſſe, Niniuitis, & aliis, qui in Scripturis ſanctis Deum verum per opera Pœnitentiæ placare ſtudiſſe inueniuntur? & quid opus erat in fabulis Græcorum opera Pœnitentiæ quærere, cùm in Scripturis Prophetæ, & Apoſtoli, & Chriſtus ipſe tam frequenter ad ea opera homines adhortetur?

SED illud nullo modo ferendum eſt, quod Philippus ſcribit, exempli ſolùm, & diſciplinæ cauſa impoſitas Satisfactiones in uſu fuiſſe apud veteres. AN exempli, & diſciplinæ cauſa Rex Achab, cui nemo Satisfactionem imponere auſus fuiſſet, cilicium ad carnem ſponte ſua gerebat, & dormiebat in ſacco, ac ieiunabat, vt legimus lib. 3. Reg. cap. 21. an potiùs vt ſoli Deo, qui videri in abſcondito, ſatisfaceret? Ioram quoque Rex Iſraël, cùm tempore belli & famis Deum per Pœnitentiã placare cuperet, cur cilicium gerebat occultè, vt habemus lib. 4. Reg. cap. 6. niſi quia non hominibus, ſed Deo ſatisfacere cupiebat? Quod idem ex Rege Dauide intelligi poſteſt, qui ſolo Dei oculo contentus, lauabat per ſingulas noctes lectum ſuum, & humiliabat in ieiunio animam ſuam, & panem ſicut cinerem manducabat, vt ipſe de ſe in Pfalmis loquitur: vt omittam teſtimonia Patrum, qui diſertis verbis teſtantur, per opera Pœnitentiæ Deum eſſe placandum, atque illi potiſſimùm ſatisfaciendum; quæ teſtimonia ſuprà poſuimus.

ALTERVM Philippi argumentum conſtat ex variis cauſis, quibus Deus in hoc mundo affligit Eccleſiam. Nã poſteaquam enumerauit decem cauſas, ita concludit: *Omittantur*

sur

itur ergo fabula de compensatione Purgatorij, quæ nulla habet testimonia in Scriptura Prophetica, & Apostolica, & cogitentur alia maiores causæ calamitatum, ut iram Dei agnoscamus, & expauescamus, & rursus veram consolationem nobis proponamus.

RESPONDEO, multis modis argumentum peccatorum, non reddit causam afflictionum, quas vel ipsi peccantes sponte sua assumebant, ut Niniuitæ, Iob, David, & ceteri; vel Ecclesia pœnitentibus iniungebat, ut ex tot Conciliis supra probauimus; sed earum tantum, quas à Deo immittas, velint nolint, homines tolerare coguntur. Et si autem nosmetur, flagella diuinitus immissa, si æquo animo tolerantur, non parum prodesse ad Satisfactionem: tamē magis proprias Satisfactiones dicuntur labores sponte assumpti, vel à Iudice spirituali impositi ad compensandam iniuriam Deo factam.

DEINDE non probat Philippus non esse alias causas, calamitatum, quas Deus immittit, præter illas decem, quas ipse enumerat. Et quemadmodum ipse repetit causas, non vnā, aut duas, sed decem; ita possumus & nos vndecimam addere, quæ ceteris nihil repugnet: ea verò est, ut homines Christiani calamitates, quibus à Deo premuntur; libenter sustinentes, Purgatorij pœnas euadant.

DEINDE ex illis ipsis causis, quas ipse adducit, colligi potest, valere Satisfactiones ad pœnas Purgatorij compensandas, quod ipse negat. Fatetur enim Philippus in prima & octaua causâ, Deum calamitatibus suos affligere, ut eorum peccata puniat: fatetur etiam paulò post, id est, pag. sequenti, eiusmodi calamitates per pœnitentiam nostram mitigari, & aliquando penitus tolli, idque ex diuinis literis probari posse dicit. Quod igitur ipse docet de pœna temporali huius vitæ, nos extendimus etiam ad pœnam temporalem vitæ futuræ, quæ Purgatorij pœna nominatur. Esse autē Purgatorium post hanc vitam, negat Philippus, & idē negat pœnam alterius vitæ per pœnitentiam mitigari, vel tolli: sed si admitteret Purgatorium, admitteret consequenter (quod ex iis quæ ipse docet, aperte sequitur) Purgatorij pœnam per pœnitentiam mitigari, vel tolli. PORRO, Purgatorium esse, nos in primo Tomo Controuersiarum ex Scripturis & Patribus clarissimè demon-

demonstrauimus: proinde nihil est, quod in hoc argumento diuini immoremur.

POSTREMVM argumentum in Locis communibus, ducit Philippus ab absurdis, quæ in Scholasticorum doctrina, quã ipse doctrinam Monachorum vocat, reperiri dicit: *Multa sunt, inquit, deliramenta in opinione Monachorum, quorum aliqua satis est refutasse. Satisfactiones Monachorum obscurant legem, & Euangelium, & amplificanc dignitatem traditionum humanarum: fingunt enim in Satisfactionibus aliquid amplius fieri, quàm legem Dei; somniant reliquis operibus legi Dei satisfactum esse. Neesse est autem in Ecclesia existare hanc doctrinam, quod in hac vita procul absint etiam renati à perfectione legis. Deinde obscurant Euangelium, quia fingunt, mortem æternam nostra compensatione aboleri, immò indocti facile transferunt Satisfactiones etiam ad remissionem culpa. Tertio amplificanc traditiones humanas: definiunt enim Satisfactiones esse opera non debita, hoc est, ceremonias humanas, certorum dierum ieiunia, certorum ciborum abstinentiam, certarum precum lectionem. Neesse est autem in Ecclesia existare hanc doctrinam: Frustrà colunt me mandatis hominum, id est, obseruationes humanæ non sunt cultus Dei, ac multo minus estimationis tanta, & sint compensatio pro morte æterna.*

RESPONDEO, omitto quòd doctrinam Catholicam, per contemptum Philippus doctrinam Monachorum nominat: neque enim conuiciis, sed argumentis certare mihi propositum est. quanquam eam doctrinam, quam Philippus oppugnat, non Theologorum tantùm Scholasticorum, quorum plerique Monachi fuerunt, sed etiam omnium veterum Patrum esse, paulò antè ostendimus.

Quo igitur attinet ad illa tria, quæ aduersus doctrinam de Satisfactione obiiciuntur, quòd videlicet obscuret legem, quòd obscuret Euangelium, & quòd amplifcet dignitatem traditionum humanarum: PRIMVM repugnat Scripturæ & Patribus vniuersis. SECUNDVM, non modò est falsum, sed etiam ipso teste Philippo falsum esse conuincitur. TERTIVM & est aperte falsum, & supra à nobis capite quarto & sexto refutatum.

Ccccc

PRIMVM

PRIMUM Scripturæ & Patribus repugnare, perspicuum est, & ex cap. 19. Matth. vbi Dominus consilia à præceptis distinguens, ostendit, posse homines iustificatos per gratiam Dei non solum implere legem; sed etiam aliqua alia opera Deo gratissima facere, quæ imperata non sint. Nam interroganti adolescenti: *Quid boni faciam, ut habeam vitam æternam?* respondit Dominus: *Si vis ad vitam ingredi, serua munda.* Cumque ille diceret, se omnia seruasse a iuuentute sua, adiecit Dominus & ait: *Si vis perfectus esse, vade, vende quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in celo, & veni sequere me.* de quo loco fusè disseruimus in 2. lib. de Monachis, cap. 9. vbi etiam multa alia adduximus testimonia Scripturarum ad rem eandem confirmandam: & in eodem libro cap. 11. adduximus testimonia Patrum Latinorum & Græcorum, qui disertis verbis affirmant, posse hominem Christianum per Dei gratiam plus facere, quam Deus præcipiat. Quare necesse est in Ecclesia exstare hanc doctrinam, posse omnes Christianos (vt Concil. II. Arausicanum, can. ultimo tradit) post acceptum Baptismum, cum Dei adiutorio, quæ ipsi Deo sunt placita, si fideliter laborare voluerint, adimplere.

ALTERVM autem (ipso teste Philippo) falsum esse, ac proinde Philippum sibi non constare, ex eius verbis demonstrari potest. Scribit enim hoc loco, per Satisfactiones Euangelium obscurari, propterea, quod Monachi fingant, mortem æternam nostra compensatione aboleri: at non dicunt hoc, sed negant potius Monachi, id est, Scholastici Doctores; quod in eodem tit. de Satisfact. docuit Philippus his verbis: *Monachi hic definiunt Satisfactiones opera non debita, quibus solent redimi pœnas Purgatorij, aut certè alias pœnas temporales. Sed enim docent, Deum cum sit misericors, remittere culpam, sed cum sit iustus & iudex, mutare pœnam æternam in temporalem Purgatorij. Deinde addunt, partem pœnarum remitti potestate Clausum, partem redimendam esse Satisfactionibus: hac est summa commentii.* Hæc ille, qui cum docet, ex sententia Monachorum, Satisfactionibus redimi pœnas Purgatorij, aut alias pœnas temporales, pœnam autem æternam non redimi nisi prius ex misericordia Dei mutata sit in temporalem.

poralem: certè simul docet, ex sententia Monachorum, absolute & simpliciter nõ redimi mortem, siue pœnam æternam, sed solum temporalem.

PORRO, pœnam temporalem Purgatorij nostris operibus redimi, non solum Monachi docent, sed etiam Scripturæ, & Patres, quorum testimonia alio loco allata sunt: inter quæ illud S. CYPRIANI in signe est, ex epist. 2. lib. 4. *Aliud est pro peccatis longo dolore cruciatum emendari, & purgari diu igne, aliud peccata omnia passione purgasse.*

QUAMVIS autem Satisfactiones nostræ non sint ex condigno compensationes mortis æternæ, vt sæpe iam repetimus: tamen opera laboriosa, quæ cum Dei auxilio fiunt à pœnitentibus, siue ex congruo, siue vt dispositiones concurrere & prodesse ad culpæ remissionem, & mortis æternæ liberationem; Scripturæ & Patres perspicuè docent, vt lib. 2. cap. 12. demonstrauimus: inter cetera, PACIANI in Parænesi ad Pœnitentiam, post Tertul. in libro de Pœnitent. testimoniuni illud apertissimum est: *Si de cruciatu Exomologesis retractatis, Gehennam recordemini, quam vobis Exomologesis extinguet.*

DE TERTIO, id est, de amplificatione traditionum humanarum, nihil est hoc loco addendum, cum satis sit id totum cap. 4. & 6. vt paulò antè diximus, refutatum. Atque hæc ex Locis.

### CAPVT XIII.

#### *Soluuntur argumenta Philippi ex Apologia Confessionis Augustanæ.*

**I**N APOLOGIA Confessionis Augustanæ idem Philippus præter ea, quæ ex Locis communibus adducta confutauimus, quædam profert argumenta, quibus probare nititur, Scripturas, quæ pro Satisfactione à Catholicis adducuntur, ad rem non facere, ac proinde sententiam nostram de Satisfactione non nisi solidis argumētis. Sic igitur loquitur in articulo de Confessione & Satisfactione: *Multa colligi possunt argumenta, quod hæc dicta Scriptura nullo modo pertineant ad Scholasticas*

CCCCC 2

stias